

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хоруниціни). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.

Реклямації неопечатані є вільні від порта. — Оголошенє звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Гроза пересилєня в обидвох державах монархії.

(X) Над державною радою і над угорським соймом повисли зловіщі хмари. Політичний овид затьмив ся. Народний парламент вибраний загальним голосуванєм може о німецько-чеський спір розбити ся так само, як і давний парламент курляндський. Баденівські розпорядки язикові введені в Чехах 1867 р. завели рівноправність обох краєвих язиків в урядованю, одначе наслідком німецької обструкції і упадку міністерства гр. Баденього знесено сі розпорядки, а опісля гр. Кларі 1899 р. привернув знов уживанє лише німецької мови у внутрішнім урядованю.

Се викликало завзяту боротьбу німецько-чеську, що триває доси. Одначе Чехи покористували ся тим, що в їх руки дістало ся було міністерство торговлі і впровадили не тільки багато своїх урядників на визначні становища, але чеську мову в урядованю в напрямі Баденівських розпорядків. Проти сего розпочали борбу Німці, а др. Кербер і бар. Бек були приневолені всякими уступками зацитькувати зворушених Німців.

Іменованій віцепрезидентом праскої дирекції почт Німець Свобода намагав ся привернути на почтах німецьке урядованє, одначе проти сего почали чеські урядники опір, а Свобода подав ся о відставку. Цілу справу взяли відтак в свої руки парламентарні сторонництва, котрі бар. Бінерт наміряв запрягти до роботи в язиковій анкеті, щоби тим промостити до-

рогу до порозуміння і згоди між Німцями і Чехами. Тимчасом Німці заявили, що лише тоді возьмуть участь в анкеті, наколи правительство приверне в цілости розпорядки гр. Кларого, т. є німецьке урядованє. Се було виразним доказом, що Німці не згодять ся на ніякі уступки в користь Чехів й будуть обставати при поділі Чех на дві язикові області. На сє знов не згодить ся ніяке чеське сторонництво, щоби Чехи поділити і загрозили обструкцією в держ. раді. Таким способом правительство опинило ся перед німецькою або чеською обструкцією, а одна і друга може спинити всяку законодатну діяльність держ. ради. Окрім того ще й христ. суспільники загнівали ся на правительство за непредложеноє до санкції Іех-Аксман, з підмогою котрого они намагали ся завести законодатною дорогою виключно німецьку мову яко викладну в школах долишньої Австрії і у Відні, де живе багато Чехів. Отже і держ. рада стала наслідком того неспроможною до роботи, і скликанє язикової анкети відложило правительство. Положенє внутрішньо-політичне і парламентарне вельми заострило ся в Австрії і насуває ся тепер питанє, чи уступить правительство, чи буде держ. рада відрочена, а відтак розвязана?

Правительству не поведе ся спровадити Німців і Чехів на язикову анкету, з підмогою котрої оно бажало довести до зближеня обидвох народів, до їх порозуміння і згоди, щоби тим способом і державній раді забезпечити спокій і можливість хосенної роботи законодатної.

Бар. Бінерт надумав ся отже, як звіщають, викінчити начерки язикового закона і внести в держав. раді без анкєки. Дотеперішні розправи в посольській палаті зовсім не причинили ся до злагоди спору і до зближеня обидвох сторін, а др. Крамарж виявив в регуляміновій комісії властиву причину, длячого мимо доброї волі населєня до порозуміння не може дійти — а іменно, що боять ся демагогів, котрі живють лише з підбурюваня найкрайніших живел. І сказав правду, бо охочі до порозуміння і згоди не мають відваги, а крайні живла поступають безоглядно. Таким способом „народний парламент“ попадає що раз більше у вир міжнародного спору і розладу, стає неспроможним до реальної законодатної роботи, а з того впливають необчислимі моральні і народо-господарські шкоди для широких верств народних.

В останних днях рознесли ся були вісти про знеохоту і зневіру бар. Бінерта та про намір уступити з становища міністра-президента і подати ся о відставку з цілим кабінетом. Однак сі вісти неімовірні. Бар. Бінерт як раз, предкладаючи начерк язикового закона держ. раді, наміряє одвічальність за ударемненє порозуміння і за весь розлад викликаний німецько-чеським спором і за бездіяльність держ. ради перенести на парламент, котрий показав ся неспосібним довести до порозуміння і ладу в національнім питаню, щоби се наглядно арозуміли широкі верстви народні. Наколи держ. рада і вї-

Матеріяли до історії буковинської Русі.

V.

Важніші праці Із. Воробкевича в роках 1876—1897.

(Дальше).

Подаємо далі цікавіші листи Воробкевича і єго знакомих. У них багато звісток про наше недавнє житє.

Ч. 1.

В червні 1879 понеречив ся троха Із. В-ич з Ол. Барвінським через то, що Б. висказав ся неприхильно про Бідну Марту, добачуючи в ній ослабленє творчости, коли тимчасом Із. В. думав, що то єго „найлучший твір“, музика в ній така, „що ваша галицька Русь о такій ще ніколи не снила“, а мова чисто гудульська. Також закинув Б-ий Воробкевичеви, що єго ліричні думки стереотипні, однакові, без перемін — і сказав правду. В-ич боронив ся: „Отже я швець і лиш такі чобітки шити вмю. У серці моім єсть дерево, а они листочками тогож, а листочки по більшії части однакові“.

Ч. 2.

1880, 30. січня. Я, братічку, як чорний від роблю, як не єдно, то друге. Сими днями докінчив я музику до двох мєльодрам, одна Стечиньского, а друга Гембіцкого. Не дають мені люди і дихнути. До чужих лібретів я музику не пишу, но тії бідолашні, як зачали просити і молити, то і годі вимолитись було.

Тепер працюю при одній історичній драмі „Осліплєне Василька, князя теребовельского“. Як то докінчу, возьму ся до драмата „Богдан Хмельницький“, до котрого структура і диспозиція вже готова.

До „Зорі“ рад би я щось прислати, хотяй пан Партицій менє плаксивим прозвав, но так на віщо, без завозви гей мені не хочеть ся. (З листу Із. В-а до Ол. Б.).

Ч. 3.

1882, 12. липня. З листу Григ. Цеглинського до Із. В-а:

„Просила нас Україна (Київ, Харків) о деякі твори драматичні. Ми очевисто пропонували їм в першій лінії Ваші твори і поручили удати ся їм самим впрост до Вас яко властителя, бо годі нам самим розпоряджати. Чи писав Старицький або хто инший до Вас з України в тій справі? Дуже-б добре було, если-б они познакомляли ся з нашими сценічними

творами. Їх тамошні теперішні праці — то страшенне лико сценічне. Знаю і оціняю їх з того, що они нам дотепер послали. Если-б не покійник Квітка і Котляревський, бідні-б дуже були. Наш — бо можем вже так сказати — „Гнат Приблуда“ зворушит драматичний летарг України — я тогь певний.

Ч. 4.

1882, 16. вересня писав Цеглинський:

Все отримавем від Вас і Пана Мандатора і Яноша і Пентелея — словом цілу громаду, коби здорова! (Пентелей Трубка — се инший заголовок „Пані молодой з Босни“).

Ч. 5.

1882, 8. грудня. (Від Цеглинського):

Не писавем так довго з поважних причин. Чекавем, аж прошумит буря, що діткнула не тільки Вас, але і мене. Бо коли Пентелей Трубка прогнав від Вас всі мраки, які тільки могла нанести на Вас критична Львівської публики мрія — мені до вині ще дорікают виставленє Мандатора. Але я все тої гадки, що і перше, іменно: що „Мандатор“ з пропущенем маленьких точок, іменно пятаки, єсть в кождім взгляді доброю і оригінальною опереткою. Перед вї виставленєм на сцені я бачив ю на генеральній пробі, на котрій ю дуже добре відсївано. Та що же? Проба, хоть і гене-

сторонництва не здобудуть ся на розв'язане сего питання і на заведенє ладу для хосенної законотатної роботи, тоді можна сподівати ся найповажніших послідовностей для парламентаризму, тоді може стати ся, як підчас пересилєня міністерського бар. Бека остерігав Fremdenblatt, що парламент на довгий час перестанє бути міродатним чинником, значить, що вийде в свої права §§. 14-тий. Найближші дні можуть отже в Австрії принести далекосяглі рішеня що до внутрішньої політики, а від парламент. сторонництв буде се зависиме, в яким напрямі повернуть ся сі рішеня.

Подібне положенє витворило ся і в Угорщині, але о тім висловимо наш погляд в слідуєчій числі.

(Конець буде).

Просьвітно-економічний конгрес у Львові.

(Δ) За тиждень відбуде ся у Львові просьвітно-економічний конгрес, устроєний заходом Головного Віділу товариства „Просьвіта“. Програма сего конгресу уложена і вже з самої програми можна бачити, що конгрес обнимати ме всі царини нашого просьвітного і народо-господарского житя, а наради над численними рефератами неперечно посунуть наше просьвітне і народо-господарске житє значно вперед. Можна сподівати ся численної участі наших земляків не тільки з Галичини, але й з Буковини і з України. Особливо для України малаб участь в сім конгресі незвичайне значєня, хоч з другого боку приїзд українських гостей, їх участь в народах моглаб чимало хісна принести й Галичині і для всеї українсько-руської справи. З нагоди наміреного зїзду помістив д. Андрій Горленко з Петербурга в київській „Раді“ вельми влучні замітки, п. зн.: „Різдво України“, з котрими бажаємо познакомити нашу суспільність і тому наводимо їх в цілости.

Серед християнських великих свят, пише д. А. Г., є признаки, що навіть хо-

ральна, відбуває ся без костюм і характеристики, — а если добре співали, мож було предвиджувати добрий конець. Тимчасом при неоглядності характеристики, а і трєми співачок, виступаючих перший раз перед публіков львівсков — дальше при звїжнілім від якогось часу чуто публіки для корєнних народних жартів і чарки — штука вечером зробила фіяско. При всем але заручаю, що так але оно не було, як писано в критиці „Діла“.

За то Пентелей єсть дійсно альмазом опереток наших і істинно порадуєсь кождий, хто ю в нашім театрі теперішнім побачить. І обсада, як не мож лучше, щастлива.

І Янош Іштєнґази перебув огневу пробу, тому і до єго закупна прихилив ся Віділ за суму 50 зр., на котрі если згодите ся, то прошу або д-рови Сушкевичови або меві надослати квіт, а гроші-сей час відоплемо.

На послідку ще одно. Угрози Вашої що до попрацана рускої Музи чєй же не дотримасте — і не зможете дотримати! Тому даруйте, если Вас, отченку, о одну річ попрошу. Не могли бисьте при якій вільній хвилі і серед інших праць списати свою біографію, але як мож всесторонно з списом часописьм і книжок, де поміщалисьє свої твори. Себ було на разі тільки для мене.

(Дальше буде).

людні серця суворих атеїстів примушують тремтіти від споминів про давно минулі теплі дигячі роки, навіть найзавзятїших практиків житя тягнуть до гурту семі і друзів. Сі сьвята — Різдво і Великдень. Пригадайте, скілько гарних лагідних настрів будила в вашій дитячій душі перша зірка, різдвяна кутя з пахучим сіном на покуті, як торжественно і радісно звучали в ваших ухах різдвяні співи хлопчиків-колядників і як гарно було у нас на душі, коли осяяний блискучим світлом, весь білий, в білій ризі батюшка вперше витав свою паству великодним привітом.

— Христос воскрес!

У великім житю націй і народів теж бувають свої великі сьвята. Підчас тих празників завмирає партійна ненависть і ворожнєча. І душа народня просить своїх синів обняти одєн одюго і „ненавидящимь насє простить всея“.

Таке сьвято тепер переживає і наш народ. Як хочете, називайте єго — Різдво чи Великдень — оно від сього нічого не згубить. Се велике сьвято — празник сороколїтнього житя Галицкої „Просьвіти“, празник, що з місяць тому почав ся у Львові і закінчить ся конгресом українських просьвітних організацій.

Того дня, коли було засновано галицку „Просьвіту“, народилась на світ перша кліточка нового народнього організма. Цілий народ прокинув ся від смерти до нового культурного житя. Тепер християнський люд шанє народженє Нового Завіту, заповіту мира і любви. Український народ сьвяткує поворот від старозавітного занепаду сьвого до нової доби в житю народнім, доби мирної культурної і економічної боротьби за власне житє.

Правда, російска Україна жєла до недавна по старому стилю, що відставав від стилю галицкої України не на півтора десятка днів, а на цілі десятирічя. Але народини першої галицкої „Просьвіти“ нехай будуть загальнонаціональним сьвятом. Бо наша різдвяна зоря, зоря України, йшла і прийшла з заходу, а не із сходу. Іскри національних галицких відродин завсїгди будили і будять огонь національної сьвідомости на російській Україні.

Але йде і минає сьвято галицкої України, скоро пронесе ся і останній акорд єго, а голосів з російської України так ніби не чути на ньому. Були бенкети в „Народному Домі“, були урочисті зібраня, а чи багато ви чули там привітань від наших культурно-просьвітних інституцій? Чи може они щадять силу своїх грудий і тепло своїх щирих і палких сердець до львівского конгреса?

Але й сього щось не видно.

Київска, напр. „Просьвіта“ ще й доси не вирішила — іхати чи не іхати її делегатам на львівський конгрес. Ще не давно читав я в газетах, що рада сеї „Просьвіти“ ще 19. грудня ст. ст. обмірковувала питанє про те, чи посилати чи не посилати сьвого делегата на просьвітно-економічний зїзд, що скликає львівска „Просьвіта“. З сього приводу остаточна постанова має бути винєсєна 9. січня ст. ст., коли будуть вияснені деякі питання що до прав „Просьвіти“. А камянецька „Просьвіта“ з багатьох причин зовсім відмовилась взяти участь в сьому зїзді.

Що постановили інші „Просьвіти“ російської України, мені невідомо. Невідомо також, через що всі інші наші культурно-просьвітні інституції доси мовчать. Чого мовчить напр. петербурске „Общество по изданію общепользныхъ и дешєвыхъ книгъ для народа“ українського? Чом і пари з уст не пустять наші старі і молоді поважні видавництва — „Вік“, „Час“. Отжеж зараз они несуть на Україні однакову з „Просьвітами“

службу — сіють печатним словом „розумное, доброе, вѣчное“ — моглиб взяти участь в зїзді на однакових правах з ними. Тим більше, що в деяких городах України „Просьвіт“ зовсім не має, а їх місце заступають оті видавництва українські.

Я трохи знаю житя галицкої України і хоч не довго, але має змогу порівнювати єго з нашим житєм. І на мою думку ми — російські Українці, своїм індиферентизмом робимо велику шкоду не стільки Галичанам скільки собі, шкодимо нашій роботі на російській Україні.

Правда — пошкодимо трохи і галицкій Україні. Але і ся шкода перша буде обопільна. Річ у тім, що ми — Галичани і російські Українці — зовсім мало знаємо одні одних. Не тільки мало знаємо, але й мало дбаємо про те, щоб красше пізнати одєн одюго. І через те між Галичанами і нами не має бажаної близькості. Се помітно всюди, деб у перше не здибались галицкі Українці з російськими. Їм трудно буває навіть порозумітись добре. Не через дрібні ріжницї в мові, а через ріжницї в психіці, в вихованю. Мені нераз приходилось бачити і з боку придивлятись, як в перше познайомлені Галичани і Росіяни визом поглядали одєн на одюго. І сей неймовірний погляд сьвітив ся ще довго кріз зверхній „лоск“ і європейські манєри. Такі відносини коли не коли проскакують в літературі і в журналістиці. Оно спинає спільну дружню роботу, калічить ту національну солідарність трудової української інтелігенції, якої (солідарности) нам тепер так тяжко бракує.

Але ми не тільки ще живемо по старому стилю. Ми йдемо старими культурно-просьвітними стежками в боротьбі за національнє відродини рідного краю. Для нас тільки й сонця у віконі, що метелики та переклади проповіді з євангелієм вкупі. А Галичани говорять з народом найбільш для нього зрозумілою мовою, язиком єго економічних потреб і інтерєсів. У нас нераз уже писалось про сїть кооперативів — райфайзенек, крамниць і молочарських спілок, якими густою сїткою обплєла всю східну Галичину молода українська інтелігенція через свої просьвітні організації. А у нас? У нас теж вже чимало є кооперативів. Тільки „Просьвітам“ нашим до них діла немає.

Галичина має за собою десятки літ тяжкої національної боротьби на скілька фронтів — з Поляками і їх спільниками польонізаторами — єврейскою буржуазією, з москвофілами і з австрійским німецьким урядом. Нас ся боротьба ще чекає в будучині принаймні в самих тяжких, в найтрудніших стадиях. І нам треба бачити Галичину, галицких борців і їх зброю на власні очі, щоб не убивати коштовної енергії на нову роботу, нові винаходи старих методів, давно вже винайдєних в Галичині.

Ми мусимо бути на галицкому конгресі і як можна в більшому числі, бо сього вимагають інтерєси нашої „внїшньої“ політики. Тепер російске українство сидить і може ще довго сидіти на мертвій точці що до сеї політики, тоді, як нам справді раз у раз треба розвивати своє житє, кричати про свої нужди на всіх путях і роздорожах. Треба кричати, щоб добувати сьвого, щоб найширші круги знали, що ми живемо, дихаємо і єсьмо, а не „зійшли на пси“. Ми не маємо навіть нікчемної репрезентації в думі; ми не можемо по російскому висловитись про те, чого нам треба, щоб на нас не гукали Проппери та Родічєви...

І ще одєн є дуже сильний аргумент за те, що кожда просьвітна інституція російської України повинна негайно послати сьвого представника у Львів. На кождюго, хто бував у Львові, приглядав

ся до життя галицької України, оно робило надзвичайне терапевтичне враження. Вся російська нудьга, весь песимізм, навіяний нашим життям, його великими дефектами, щезав, мов сніг зимовий перед всяким сонцем. Великий розмах національних відродін галицької України гіпнолізував своєю красою і силою глядача, піддавав йому духу і енергії до праці на рідній ниві.

Я пригадую собі тепер батюшку наблюдателя духовних шкіл на Україні, що плакав в українській гімназії слезами радості під національні співи дівчат-Українок. Я застав його у Львові і певний, що він до самої смерті не забуде своїх галицьких вражень. Вони будуть світити йому ясною зіркою національного ідеалу все його сумне трудове життя.

Наш національний рух в Росії посувається поки що силами одиниць. Тяжко і сумно нераз доводить ся їм в непосильній боротьбі з індуферентизмом отари та всякими незалежними обставинами. Не раз без сил опускають ся їх руки. І з уст зривається безнадійне зітхане.

Скиньтесь, панове-просвітити, їм на дорогу. Пошліть їх, як посилають на лічені хорих дорогих слабих, так і ви їх пошліть в галицьку санаторію. І я певний, що вернуть ся они звідти не лише з свіжилими силами, з новим запасом духової енергії, а й з великим запасом нового знання і піввікового історичного досвіду! Дайте їм „отпуск“ хоч з національне українське свято, в наше Різдво!...

Андрій Горленко.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

На четверговім засіданню посольської палати, на котрім розправляно про наглі внесення що до написів по станях льокальних залізниць в Чехах, опинили ся соціал-демократи в скрутнім положенню при голосованню. В тих чеських внесеннях домагано ся, щоби на льокальних залізницях були написи не лише в німецькій мові але також в чеській. Вибрані в німецьких округах соціалісти голосували проти чеських внесенень, а чеські соціалісти голосували за тими внесеннями. Колиж прийшло до голосованя над внесенням Кіндермана, котрий стояв лише за німецькими написами, вийшли всі соціалісти з салі, за що їх Німці окликали зрадниками. Рускі послы голосували проти наглости чеських внесенень, чим викликали в чеських кругах велике невдоволене, а оден з професорів-послів чеського університету висловив ся, що сей поступок був негарною відплатою за гостинність, з якою Чехи прийняли руских студентів-сецесіоністів. Впрочім ніодно з тих внесенень не одержало потрібної більшости двох третин, і ціла розправа була простим марнованям часу.

Міністерство торговлі видало до дирекції почт в Празі розпорядок, котрим пригадує, що в справі уживаня обох краєвих язиків міродатним є стан, який був від 1. січня 1907. В обороті з сторонами і автономічними властями має дирекція в уживаню язиків поводити ся найдальше ідучими уступками.

Про послухане міністра гр. Аппонього, провідника незалежидців і президента палати Юста звіщають, що монарх висловив ся рішучо проти самостійного банку, як і проти утвореня картельового банку, яко неможливого до переведеня. Сей погляд монарха зробить неперечно в Угорщині велике враження та

імовірно доведе до отямленя угорську коаліцію. Тим способом остеріг монарх Угорщину перед найтяжшим політичним і народо-господарским пересиленем, до якого дійшла би тоді Угорщина.

Заграниця.

В Туреччині бойкот проти Австрії все ще не устає, а се викликає з огляду на близке заключенє умови між обидвома державами вельми прикре враження. Ще сумніше як вісти про бойкотованє звучать донесеня про події з Триполісу до одної італійської часописи, що там товпа напала на австр. консулят, побила консуля і напастувала віцеконсуля а крім того і бойкот проти австр. товарів там рішучо проголошено. Колиб сї вісти справдили ся, повинна би монархія як найбільш рішучо домагати ся вдоволеня за таку наругу.

Що до умови між Австрією і Туреччиною виступає дневник Schurai Ummet проти тих віденьських і берлінських дневників, котрі сю умову представляють яко політичний успіх османів і запевняє що Туреччина зробила сю уступку лише, щоби не доводити до війни. Вищі урядві і офіцерські круги турецькі і більшість послів одобряє австро-турецьку умову, отже й в парламенті не буде великого опору.

З Македонії надходять вісти, що там починають убийства осіб з політичних понук прибирати широкі розміри і вертають там знов відносини такі, як були за давного турецького панованя. Греки і Болгари поборюють ся з незвичайним завзятем, в то мішують ся музулманн, а нема ніякої власти і ладу.

Чорногорський міністер за гр. справ Томанович виголосив у чорногорській скупщині різку воєнну промову проти Австрії і Туреччини і взявав до бою, бо неможливо вже завертати! В звязи з сею промовою набирає недавна воєнна рада відбута в Білгороді незвичайного значіння. Наколи лютець буде лагідний і не буде снігу, то можна сподівати ся поважних подій.

Замітну вість подають з Білгороду, що тамошний англійський посол на послуханю у короля вельми рішучо остерігав Сербію перед нерозважними кроками, котрих сумні наслідки була би Сербія приневолена сама собі приписати.

Прозимо відновити передплату.

Новинки.

— Календар. Ві второк: руско-кат.: Єрмила і Стратон.; римо-кат.: Полікарпа. — В середу: руско-кат.: Отців в Синаї; римо-кат.: Йоана Золот.

— Театр львівського „Союла“ відіграв вчора з повним артизмом і материяльним повожденем драму Грінченка „За батька“. Сю патриотичну штуку публіка оплескувала гримко по кождім актї, складаючи тим признанє аматорам за знамениту гру.

— Поміч для угорських Русинів. Угорське правительство признало 17.000 К на викорчованє диких зеленин, якими позаростало багато землі в карпатських горах, де живуть Русини. Через те та земля стане придатною до управи.

— Москвичі-радикали. Пишуть нам: Воюване москвофільської молодіжи з старшими-москвофілами не є відокремленим фактом. Тепер можна обсервувати факти, що свідчать про ширене радикального москвофільства на провінції. В Галиччї прим. учителька п. Коваль-

ская і управитель почти п. Гоцький учать молодіж і дїтий московських пісень, які змістом зовсім близькі до соціалізму („Станеть и тяжко вздыхает Русский забытый народъ“, „Волга, Волга весной многоводная“, і т. и.). Місцева „пожарная дружина“ при читальни Качковського виступає в свята в московських сорочках і в лентах російської державної краски, співаючи російські пісні. Обаламучена молодіж нападає на місцеву читальню „Просвіти“, воює проти виднійших старших людей не-москвофілів битєм шиб і котячими музиками. Одичіне і розпиччене міщанської молодіжи в великій часті се успіхи москвичівської деструктивної роботи. — Миротворець.

— Вісти з Парани. Оо. Василяни приступлять небавом до будови церкви на новій колонії Miguel Salmon (Бом Жардин), де поселять ся о. Бжуховський. Як доносить куритибска „Зоря“, в третім тижні грудня м. р. прибуло до Парани поверх 300 імігрантів, переважно Русинів.

— Землетрясеня. В суботу досвіта сейсмографи в Гамбургі, Софії, Букарешті а навіть на львівській політехніці зазначили катастрофальне землетрясенє у віддаленю яких 3.000 км. Досить сказати, що сейсмограф у львівській обсерваторії на політехніці вказав дециметрові відхиленя вказівки. Де було те землетрясенє, поки що незнати. Вправді в Каллябрії і на Сицилії відчуте в тім часі землетрясенє так сильне, що мури валили ся, а баракы поставлені для бездомних хитали ся мов в лихорадці, однак здає ся, що ще в котрійсь околиці земської кулі трясла ся земля далеко сильнійше. В суботу вечером дало ся чути в Реджіо ді Каллябрія друге сильне потрясенє землі.

— Нещасливий випадок. Вчора рано якийсь старець хотів перейти в поперек улицю Баторого саме в тій хвилі, коли надїздив електричний трамвай. Однак на самих шинах поховзнув ся і упав. Моторовий не встиг вже здержати воза і наїхав на упавшого. Дошка охоронна під возом волікла старця ще кілька кроків. Коли віз станув, витягнули нещасливого переходячі тоді пп. Богдан Вахнянин і Півкоць і тяжко пораненого відвезли на ратушкову стацію, але там не було в тій хвилі лікаря. Небавом прибув син старця лікар і забрав його домів. Нещасливий старець 82-літний називає ся Йосиф Кіцький і є емер. директором реальної школи в Тернополі. Того дня по полудни Кіцький помер, бо віз трамваю роздавив йому грудну клітку і перервав одну з головних жил коло серця.

— Заверуха в Празі. Німецькі студенти в Празі знова урядили собі вчора „буммель“, аби подрочити ся з Чехами. „Буммель“ йшов Перекопами о 12. год. в полудне. Чехи товпою наперли на студентів і загнали їх до німецького касина. Небавом потім студенти показали ся знова на улиці. Чеська публіка заступила їм дорогу і було би прийшло до кровавої бучи, якби не поліція, котра добула шабель і розігнала одних і других. Вечером появили ся німецькі студенти ще раз на Перекопах і почали бити ся з Чехами. Поліція арештувала вже тоді кілька осіб, почім настав спокій.

— Бразилійська Парана. Дня 19. грудня 1908 святкував стан Парана 55-літні роковини самостійности. До 19. грудня 1853 р. була Парана приділена до стану Сан Павльо яко пятий округ тойж провінції. В пів року по тім зістала Куритиба оголошена яко головне місто нового стану Парана. Заложене Куритиба датує ся помежи роком 1570 а 1584 в часі, коли відкрито в околиці Паранагва золото. Околицю Куритиби замешкувало індійське племя Каріжос (Carijós). Першим, котрий там поселив ся, мав бути якийсь Німець. В році 1643 заложено місцевість Паранагва, звідки люди через гори мандрували поселити ся на просторій площі, де тепер стоїть Куритиба. Дня 29. марта 1694 оголошено єї віллею (villa) а тоді називала ся та місцевість „Noasa Senhora da Luz dos Pinhaes“. Поволи розвивала ся та місцевість а звідси розходились дальше люде випираючи індіан. В році 1820

числила вже Куртиба 220 домів і 3 костели. Були то щасливі часи, коли всьо там було дуже дешево. Коли відлучено Парану від Сан Павля, зістала Куртиба головним містом нового ставу.

— **Жертва лютерії.** Недавно тому здефрандував в австрійській акційній товаристві будови машин бухгалтер того товариства Оскар Гоппольд 63.522 К 86 с. Цілу здефрандовану суму програв в лютерію. До того спонукала его одна ворожка, яка виворожила ему з карт, що він буде мати щастє в лютерії. До сеї пори був Гоппольд одним з найбільше працюючих урядників, мав невеличкий капітал та міг вести безжурне жите. Слова ворожки не зробили на него особливого вражіння. Сьміяв ся з них, однак мимо того поставив на лютерію невелику суму, програв і поставив вдруге. Се збудило в нїм велику жажду гри в лютерію. Зачав ставити горячково на лютерію, поки не програв усього свого майна. Вкінці став дефрандувати гроші, щоби тільки мати средства до гри. Не виграв ні разу, а підчас арештованя не найдено при нїм ні сотика. Усе пожерла лютерія.

— **Поворот Свена Гедина.** Дня 25. грудня сибірским поїздом прибув у Москву відомий шведський мандрівник Свен Гедин, який вертав через Петербург до Штокгольму з своєї останньої експедиції по центральній Азії. В Москві его зустріли шведський конзуль, висланий шведским королем, та сестра мандрівника. Пробувши оден день в Москві, Свен Гедин виїхав до Петербурга, де мав пробути кілька днів. Се вже пята експедиція скінчив Свен Гедин. Перші дві: в 1885—1886 р. та в 1890—1891 р., мали на меті досліджуване Персії, російських середно-азійських областей та Кашгара. Третя експедиція була довшою і тягла ся мало не півчверта року (1893—1897); за сей час Свен Гедин переїхав через киргизкий степ до Туркестану, звідси Памір, потім Східний (хіньський) Туркестан, звідси поїхав на південь до Куеньлуна і на північний Тибет. Далі через Монголію він прибув до Калгану, щоб через Ургу, Кяхту, Иркутск повернути до Європи. Підчас четвертої експедиції (1899—1902) він мав на меті дослідити басен річки Тарима (в китайській Туркестані) і Люб-Нора, а потім перейти до Тибету. Він хотів дістати ся до столиці Тибета Лясси, але ему не пощастило се зробити: его спинила тибетська адміністрація і ему довело ся повернути на захід та йти середним Тибетом до границі, до города Ле; звідси він повернув ся через Каракорумський перевал до Кашгар та Туркестану. Всього підчас сеї експедиції він перейшов по центральній Азії коло 11.000 кілометрів; він зробив план дороги, та зібрав численні колекції. Опис сеї експедиції тепер друкє ся коштами шведского уряду в кількох томах. В 1905 р. Свен Гедин рушив в нову (п'яту) експедицію, вже третю — до Тибету. Сего разу він зустрів перепони і з боку Тибетців і з боку англійско-індійських властей, але не зважаючи на се, ему всеж таки пощастило перейти через Хіни в невідомі місцевости Тибета і зібрати багато нових даних про его гори, озера, жерела Браматутри, Инду та інші. Відомости, зібрані ним про гори, цілком змінюють дотеперішні відомости про Тибет. Се зовсім не узгір'я, а гірська країна, по якій тягнуть ся з захода на схід не менше вісьми гірських систем, а кожда з них складає ся з кількох рівнобіжних хребтів. Особливо цікава система, яку Свен Гедин назвав Загімалійскою; она тягне ся за Гімалаями на північ від Браматутри та Инду на протязі коло 1.800 кіл., починаючи від Капі-мира на заході до гор. течії Салуена на сході. Се редньою вижиною она виспа чим Гімалая, хоча її вершини не досягають такої вижини. З Тибета Свен Гедин рушив до Індії, зробив між іншим реферат про свою експедицію в Сямлі в присутности віце-короля Індії, а по тім через Цейлон — до Японії, де зробив також виклад в Токіо та Кіото. З Японії він поїхав

до Порт-Артура, Мукдену, Харбина і вернув до Європи через Сибір.

Оповідки.

— **Дальший репертуар руского театру в Перемішлі.** (Сая Народного дому. Початок 7½ вечером).

Ві вторник 26. с. м. «Романтичні» комедія в 3 діях Ростанда.

В четвер 28. с. м. «Житейске море» (продовжене «Суєти») комедія в 4 діях Карпенка Карого.

В суботу 30. с. м. «Фавст» опера в 5 діях Гунода.

В неділю 31. с. м. «Сватанє на Гончарівці» народна оперетка в 3 діях Гр. Квітки-Основ'яненка.

— **Загальні збори „Сили“**, тов-а руских слуг і зарібників у Львові, відбудуть ся дня 14-го лютого в льокалю товариства, ул. Бляхарска ч. 18. (дім „Просвіти“), о год. 3. по полудни. Наколиб не зібралось достаточче число членів, відбудуть ся збори о год. 4. тогоже дня і в тим же самим дневним порядком. А на порядку дневнім стоїть: Відчитанє протоколу з послідних загальних зборів; звіт з діяльности товариства за 1908 рік; вибір нового виділу; зміна статута; внесеня членів.

Телеграми

в дня 25. сїчня.

Галле. Saale Ztg. оповіщує письмо бар. Ерентала, в яким він заявляє, що дальший розвиток австро-сербских відносин буде залежати від того, чи сербська воєнна партія буде визиваючо надуживати терпеливости Австро-Угорщини. Коли в Білгороді зривнууть з жадавя обласного відшкодованя, тоді в Австро-Угорщині будуть готові дати Сербії деякі уступки на економічній області.

Касабляна. Генерал Амаде дістав дозвіл вернути до Франції.

Білгород. Тутешні заграничні дипломати не взяли участи в балю сербских студентів в привчини, що на балю не запрошено австро-угорского посла.

Петербург. Зачувати, що болгарский король Фердинанд хоче коронувати ся в лїті на короля. Перед тим має перейти на право-славе.

Загальні Збори

Тов-а кред. „Народний Дім“ в Станиславові відбудуть ся ві вторник дня 16. лютого 1909 о год. 6. вечер у власнім льокалю ул. 3 Мая 18 в отрим порядку: 1) Відчитанє протоколу з послідних загальних зборів. 2) Відчитанє звіту люстратора Союза ревізійного. 3) Звіт Дирекції за рік 1908. 4) Звіт комісії ревізійної. 5) Розділ чистого зиску за р. 1908. 6) Затвердженє вибраної дирекції. 7) Вибір 9 членів Рада Надзираючої. 8) Зміна статутів.

На случай не явленя ся означеного статутом числа членів відбудуть ся о год. 7 вечер того самого дня другі загальні збори з тим самим порядком.

Станиславів, 24. сїчня 1909.

Рада Надзираюча.

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицко-русної фабрики Евгена Білінського в Збаражю.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по сьвященниках.

Держім ся покликку:

Свій до свого!

Бюро Немчиновскої, Львів, пл. Академічна

З, поручає учителів, учительки, боня, гувернантки, офіціалістів, господині та всяку службу.

Colosseum
В пасажи Германів
при ул. Соняшній у Львові.
Нова сензаційна програма
від 16. до 31. сїчня 1908.
Щоденно о 8. год. вечер представленє.
В неділі і сьвята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятницї High-Life представленє. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5

В львівських книгарнях: ім. Шевченка (Ринок ч. 10) і Ставропигійській (ул. Руска ч. 3) можна отримати

ПРОПОВІДИ

Д-ра Івана Бартошевского,

а то: *Недільні* (4 К), *Празничні I* часть (4 К), *Празничні II* часть (3 К), *Похоронні* (4 К), *Страстні* (1 К 40 с), *Науки на місяць май* (3 К). — всі ті проповіді можна отримати також у автора (Львів ул. Домса 5) при всяких уле-кшеннях.

Примічає ся, що згадані обі части Проповідий Празничних творять два окремі, змістом від себе зовсім ріжнячі ся діла. Науки же на місяць Май (числом 31) можуть служи-ти також яко підручники до проповідий на Богородичні празники. Всіх же проповідий Похоронних єсть 120, на похорони осіб ріжного віку і стану, і подають поучаючі гадки також для звичайних проповідий на неділі і празники. (5—6)

Розклад залізничних поїздів
важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломні	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рава рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
На Підзамче:					
З Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:15	10:12
Бродів	7:01	—	2:00	5:15	10:12
Курович	—	—	12:54	—	8:34
Винник	7:51	—	12:54	3:44	8:34
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломні	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рава рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35
Янова	6:58	9:15	1:35	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15
З Підзамча:					
До Підволочиск	6:35	11:02	2:31	8:08	11:32
Бродів	6:35	11:02	2:31	8:08	—
Курович	—	8:53	—	4:41	—
Винник	5:47	8:53	2:01	4:41	—

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди ідучі лише в неділі означені †.

